

INTERNETERAKO EUSKARAZ LANDUTAKO KAZETARI ZERBITZU INTEGRAL BATEN PROPOSAMENA

Aingeru Genault bla, bla bla

Beste egile bat

euskarazko **kazetaritzaren** I. kongresua

1.- PROIEKTUAREN ARRAZONAMENDU TEORIKOA

“Unibertsitate kontzeptua ez da espekulazioaren bidez eraiki daitekeen betirako ideia orokor bat. (...) Unibertsitatea kontzeptu historiko modura hartu behar da. Beraz, historiari kasu eginez azal daitekeela esan daiteke. Eta edozein gauza historiko modura, garaiaren arabera era askotako erantzunak onar ditzake”.

Giner de los Ríos, 1902

Teknologia eta unibertsitatea betidanik estu lotuta egon dira eta aurrerakuntza teknologiko asko bertan sortu dira. Hala ere, horien aplikazioa gizartean enpresen eskutik ematen da. Beraz, gizartearen ikuspuntutik aurrerakuntza teknologikoaren benetako balioa erabilpenean dago eta ez sorreran. Kazetaritza ez da inolaz ere salbuespen bat, eta teknologiarekin duen erlazioa ez dago aurrerakuntzan oinarriturik, erabilpenean baizik. Hots, kazetariarentzat teknologiak bere lana zabaltzeko tresna besterik ez du izan behar. Horrela izan delako, hala delako eta bide beretik jarraitu behar duelako.

Teknologia eta kazetaritzaren arteko erlazio hau eraginkorra izan dadin teknologiak eskaintzen dizkigun aukeren aurretiko sistematizazio eta analisi sakon bat behar da. Hau da, teknologia menperatzea ez da nahikoa, gure lanerako onuragarria izan dadin erabiltzen jakin behar dugu. Teknologia erabiltzea sinplea izan daiteke, baina berrikuntzara iristea ez da erraza, eta zuzen egitea askoz zailagoa da. Hori guztia analisiaren eta sistematizazioaren bidez teoria bihurtzea guztiz korapilatsua da. Prozesu honek bere denbora eskatzen du heldutasunera heltzeko ikuspegi orokor baten beharra duelako.

Unibertsitateari heldutasunera iristeko behar duen denbora hau eskaintzen zaion arren gaur egungo gizartearen bilakaera gero eta azkarragoa da. Egoera honek gizarteak unibertsitateari eskatzen dizkion erantzunak bilatzeko denbora murrizten du. Bi dimentsio ezberdinetan mugitzen den mundu batez ari gara hizketan: praktikoa (lanbidea) eta akademikoa (unibertsitatea). Bataren eta bestearen arteko aldea areagotu

ez dadin unibertsitatearen funtzioek lanbidearen eskakizunen parean egon behar dute.

a.- ...BAINA INTERNET EZ DA TEKNOLOGIA BAKARRIK

Gaur egungo gizartea Informazioaren Gizartea dela gauza jakina da. Ideia hau Interneten sozializazioaren aurretik sortu zen arren Sarea bizi garen mundu honen paradigma gisa agertzen da. Fenomeno honek Internet unibertsitate munduan toki bat izatea justifikatzen du. Baina kazetaritzaren kasuan hau ez da nahikoa, kazetariarentzat, sarea, bera bizi den gizartea zehazten duen fenomeno bakar bat soilik ez delako. Gainera, profesional horientzat, Internet, beraien lanbidean ezinbesteko tresna bat da. Baina sarea zerbait gehiago ere izan daiteke: kazetaritzarako ezaugarri propioak dituen komunikabide bihur daiteke.

Internet beraz hiru ikuspegi ezberdinetatik aztertu beharko lukete Komunikazio Fakultateek

Internet gizarte fenomeno gisa: gaur egungo gizartea ezin da ulertu sarea kontuan izan gabe. Ikuspegi horren bidez Internet ikerketa objektu bihurtzen da.

Internet kazetaritzarako tresna gisa: Sarea kazetariaren eguneroko lanean ezinbesteko baliabidea da gaur egun. Zuzeneko (*chat, news-group* eta posta elektronikoaren bidez) eta zeharkako (datu baseak, bilatzaileak eta webguneen bidez) informazio iturri bezala erabil daiteke.

Internet kazetaritzarako komunikabide gisa: Internet komunikaziorako euskarri bat izateaz gain ezaugarri propioak eta bereizgarriak dituen komunikabide bat izan daiteke, teorian behintzat.

Unibertsitateak hiru erronka hauek kontuan dituen arren azkenekoa da gutxien garatu dena bere konplexutasunagatik. Aurkezten dugun proiektu hau azaldu berri dugun arazo honen erantzun bat bezala ikusten dugu: euskaraz landutako eta espresuki sarerako egindako kazetari zerbitzu multimedia bat.

b.- INTERNET KOMUNIKAZIO FAKULTATEETAN

Internet kazetari berrien prestakuntzan 1995. urtetik aurrera agertzen da unibertsitatean, irakasgai teknikoei esker.

Garai hartan denek uste zuten Internet informazioaren gizartean arazorik gabe hedatuko zela. Berrikuntza tekniko asko aurreikusi ezin zitekeen harren¹ sareak garapen zabala izan zuen²: Internet gizartearen eguneroko bizitzaren parte izateko eta horrela, bere sozializazio prozesua hasteko mementoa zela suposatzen zen. Testuinguru honetan Informazioaren Gizartearen teoriantzako dimentsio berri bat ireki zen, eta inoiz baino baliogarriagoak bihurtu ziren³.

Dimentsio teknologikoari dagokionez, urte hauetan zehar aplikazio, hizkuntza eta programa informatiko ugari (*html, java, java-script, vml, flash...*) agertzen dira eta honek, sareak kazetaritzaren munduari eskaintzen dizkion aukeren aurrean baikortasun giro bat sortzen du. Baliabide berri hauek erabiltzeko tresneria egokia ez izan arren, konplexutasun handirik ez zuten, erabilgarriak ziren oraindik⁴.

Internet, arlo akademiko eta hezkuntzan bi dimentsioren bidez sartu zen: teorikoa eta praktiko-teknologikoa. Bi mundu hauek zuzenak izan arren, elkarren arteko erlazioa ez da batere erraza, beraien artean oso ezberdinak direlako. Lehena oso abstraktua da, muga oso zabalekin eta era geldoan garatzen da. Bigarrena, berriz, oso konkretua da, eremu definitu batean mugitzen eta berrikuntza azkarrak izaten ditu⁵.

2.000. urtean *puntu-com* bezala ezagutzen diren teknologia berrietan oinarritutako enpresen finantza-burbuilak eztanda egiten du. Gertakizun honekin teknologia berriekin erlazionatzen ziren gizarteko sektore askoren

¹ Adibidez, 90. hamarkadaren hasieran, Tim Berners Lee fisikariak *html* hizkuntza asmatu zuen. Honen helburua *CERN*-ean (Ikerkuntza Nuklearraren Europar Erakundea) lan egiten zuten zientzialarien arteko komunikazioa hobetzea zen besterik ez.

² 1995erako 11 milioi web-gune eta 200.000 zerbitzari baino gehiago zeuden. Datu hauek 1996ko maiatzean Parisen antolatutako WWW-ren 5. Nazioarteko Batzarrean aurkeztu ziren (<http://www5conf.inria.fr>).

³ Informazioaren Gizarteko teoriak bultzada bat jasotzen dute Interneti esker eta teoria hauen berrikuspenak plazaratzen dira Manuel Castells, Javier Echeverria eta beste batzuen eskutik.

⁴ 1997tik *html* hizkuntzaren aukerak azkeneko bertsioak (4.0ak) zehazten ditu. Aurreko bertsioak mugatuagoak ziren arren, erabilgarriagoak ziren bere sinpletasunagatik. Informazio gehiagorako ikus (www.w3.org).

⁵ Aipatutakoa argitzeko, fisikaren munduko teoria bateratuaren arazoa azaldu daiteke. XX. Mendearen hasieran, Newtonen teoria fisikoa (fisika klasikoa) gaingitu zenean, bi teoria garatu ziren: alde batetik teoria erlatibista, eta beste aldetik mekanika kuantikoa. Gaur egun bi teoria hauek zuzenak badira ere, ez dira guztiz bateragarriak. Biak bateratzen dituen teoria bat falta da: fisikaren teoria bateratua. Guri dagokigunean ere, antzerako zerbait gertatzen zaigu dimentsio teoriko eta dimentsio praktiko-teknologikorekin.

baikortasunari bukaera ematen zaio. Unibertsitateak ere horren guztiaren ondorioak sufritzen ditu. Azken garaietan dimentsio teknologikoaren garapena menderaezina bihurtu zen. Azken finean kazetariak gara eta ez informatika edo tekeldomunikazio ingeniariak. Memento honetan teknologiaren esklabo agertzen gara. Teknologia menderaezina bihurtzen denez, beronek, bitarteko izateari uzten dio... eta ez da helburua ere.

“Teoria bateratu” bat gabe aurkitzen gara eta argi geratzen da dimentsio teorikoa eta praktiko-teknologikoa gero eta bananduagoak daudela.

c.- UNIBERTSITATEA, ZIURGABETASUNAREN AURREAN

Bideragarritasun ekonomiko eta ikuspuntu historiko ezaren, tresneria eta teknologiaren menderaezintasunaren eta medio berri honetarako egokia den kazetaritzako eredu narratibo konkretu baten faltaren aurrean unibertsitatek akademizismora jotzen du.

Hau da, hasten duen edozein ekimen (irakasgaiak, praktikak, argitalpen zientifikoak, ikerketa proiektuak...) teorian eta analisisan oinarritzen ditu. Akademizismo honek, hala ere, bi arrisku ditu: isolamendua eta atzeraelikadura. Arrisku hauek direla-eta unibertsitatea bi tentaldi hauetan eror daiteke:

Alde batetik protekzionismoa indartu, eta ikerkuntza taldeak sortzeko eta ideia berriak elkarbanatzeko aukera zailtzen da. Horrela, ezagutza eta barreiarpen talde itxiak sortzen dira, eta talde horietako subjektuak ezagutza arlo bateko jaun eta jabe bihurtzen dira.

Beste aldetik, metodoan soilik oinarritzen diren proiektu antzuen dinamika bat sortzen da, metodo zientifikoa helburu artzen delarik, eta ez bitartekoan. Ikertzen den gaiak ez dio axola, ezta zertarako balio duen ere, “zientifikoki zuzena” den bitartean.

Akademizismoa berrikuntzan eta ideia berrietan oinarritutako esperimendazioan garatzen den espezializazio prozesu geldo eta jarraikor bat bezala ulertu behar da; errealitatearekin kontaktua galdu gabe hausnarketa sakonaren bidez burutzen dena.

Komunikazio honek kazetari berrien trebakuntzarako unibertsitateari planteatzen zaizkion erronken aurrean erantzun posible bat eman nahi du.

Uztaila eta abuztua bitartean, euskaraz Interneterako espresuki sortutako komunikazio esparruko bigarren zikloko ikasleei zuzendutako informazio zerbitzu baten diseinua aurkezten dugu.

2.- PROIEKTUA

a.- BALIABIDEAK

1.- Irakaslegoa

Unibertsitateak memento honetan, proiektu honetarako beharrezkoak diren ezagutza arlo guztiak betetzeko profesional eta irakasleak badauzka. Azaldu denez, Internet eta teknologia berriek hainbat hutsune teoriko-praktiko dituzte (egitura narratibo multimedia baten falta, finantzaketa arazoak, konplexutasun teknikoa...), baina unibertsitateak komunikabide tradizionaletan esperientzia handia duten profesionalak eta irakasleak ditu.

Proiektu hau garrantzitsua izan daiteke giza talde horrentzat, gerora irakurketa akademiko zein profesionala izan dezaketen teoria berri eta esperimentazio bide bat proposatzen duelako.

Irakasle eta ikertzaileek hurrengo arloetan aplikatuko lukete beren jakinduria: informazio iturrien gestioan, medio berrirako moldatutako kazetaritza informazioaren idazkuntza eta edizioan, edukien maketazio eta diseinuan, produkzioaren eta giza eta materialen baliabideen artaketan, egindako edukiaren kalitatean...

2.- Ikasleak

Aurkezten den proiektuaren alor garrantzitsuena ikasleek osatzen dutena litzateke. Berauek izango dira, azken batean, kazetariari dagozkion funtzioak burutuko dituztenak tailer honen edukiak garatuz. Honek guztiak gerora lanean baliagarriak izango dituzten ezagutzak emango

dizkie, proiektua izaera praktikoarekin jaio delako. Laburbilduz, esan genezake, aurkezten ditugun praktikek bi funtzio osagarri dituztela:

Kazetari hedapen erreala daukan proiektu batean parte hartzea karreran zehar ikasitakoak praktikan jarritz.

Behin unibertsitate heziketa bukatutakoan, kazetari berriek lan merkatuan zabaldu ahal izango lukete beraien esperientzia.

Proiektu hau Gizarte Zientzietako eta Komunikazio Fakultateko komunikazioko karrera guztiak sartzeko diseinatuta dago (Kazetaritza, Ikus-entzunezko Komunikazioa eta Publizitatea eta Harreman Publikoak). Praktikak bigarren mailako ikasleekin egingo lirateke (3. eta 4. mailak). Honek, ikasleak aurreko kurtsoetan barneratutako ezagutzen garapena bideratuko luke alde batetik eta aukeratu duen espezializazioaren parean kurrikulum propio bat egitea beste alde batetik.

3.- Baliabide materialak

Proiektuak daukan handitasunak hainbat materialen beharra eskatzen du, hain zuzen ere jarraian azpimarratzen direnak:

Ordenagailuak

Zerbitzaria

Idazkuntza (Microsoft Office)

Web orrialdeen diseinua (Macromedia Studio edo Adobe Go-live)

Argazkien tratamendua (Adobe Photoshop)

Soinu produkzioa (Adobe Audition)

Bideo produkzioa (Avid edo Final cut)

Multimedia diseinua (Macromedia Flash // Macromedia Freehand edo Adobe Illustrator)

Instalazioak

Irrati estudioak (mintzatokia eta kontrola)

Telebista estudioak (platoa eta kontrola)

Idazkuntza gelak

Edizio gelak

Beste batzuk
Argazki kamera digitalak
Bideo kamera digitalak
Soinu grabagailu digitalak
Eskanerrak
Inprimagailuak
Telefono konexioa
Interneterako lotura.

Gaur egun unibertsitateak izendatutako baliabide guzti horiek baditu nahiz eta erabilgarri, udan bakarrik leudekeen erabilgarri proiektu honetarako. Unibertsitatearen ordutegia ere kontuan izan beharrekoa litzateke, eta, horrela, tresnak eta baliabideak uztailean egun osoan zehar eta abuztuan goizez bakarrik erabili ahal izango lirateke. Arazorik handiena alderdi teknikoan legoke, zerbitzariaren mantenimendu eta kontrolean hain zuzen ere. Atzerapauso hau Ingeniaritza edo Informatikako fakultateen arteko harreman bat sortuz gaindi daiteke edo Interneterako edukien gestiorako dauden programa erraz batzuk erabiliz.

4.- Gaien egutegia

Uste dugu aukeratzen den gaiak asko alda dezakeela trataera informatiboa. Horregatik, didaktikotzat jotzen dugu ikasleek arlo asko ukitzea argi ikus dezaten zenbateko ezberdintasunak dauden aipatutako gaien artean. Egun bakoitzean esparru bat landuko dugu eta asteko banaketa tematikoa honokoa izan daiteke:

Astlehena. Kirola (Euskal Herria).

Asteartea. Bertakoa (Bilbo Handia).

Asteazkena. Nazioartea.

Osteguna. Ekonomia (Euskal Herria eta estatua).

Ostirala. Politika (Euskal Herria).

Benetan uste dugu praktikak egiten hasten direnerako ikasleek beharrezkoak diren ezagutzak izango dituztela eta beraien lana era zuzen eta serioan egiteko gai izango direla. Horregatik, informazioaren "tratamendu tradizional" batekin hasiko dira, eta esperientzia eta trebezia hartzen duten neurrian, medio ezberdinen bidez egindako informazioa komunikabide bakar batean batzen ikasiko dute informazio multimedia oso batera iristeko eta, azkenean, proiektu honen helburu nagusia betetzeko: osoki euskaraz landutako eta interneterako apropos diseinatutako kazetari-zerbitzu multimedia bat sortzea hain zuzen ere.

Abuzturako erronka ezberdin bat planteatzen da. Eguneroko tratamendua asteroko monografiko bihurtuko dugu. Guztira lau monografiko ezberdin garatuko dira.

1. Astea: Bertakoa (Bilbo Handia).
2. Astea: Nazioartea.
3. Astea: Kirola
4. Astea: Ekonomia.

Monografiko hauek burutzeko ikasleek bost egun izango dituzte (asteleheneretik ostiralera). Aste osoko epe hau gai hauek sakon eta tratamendu multimedia osoarekin lantzeko beharko duten denbora izan dezaten eskaintzen zaie.

5.- Ordu-tegiak

Praktika guztiak goizez egingo dira, 09:00etatik 13:00etara. Uztaileko arratsaldeak, 15:00etatik 17:00etara, helburu bikoitza izango dute: goizez egindako praktikak aztertzea alde batetik, eta medio berri honetarako (Internet) ikasleak menperatu behar dituen ezagutzak bideratu irakasleak emandako klase teoriko-praktikoen bidez.

Klase hauek asterokoak izango liratekeen lau gai monografikoren inguruan oinarritzen dira:

? Informazioaren gizartea: tresna digital berrien eta komunikazioaren garrantzi soziala ingurugiro globalizatuan.

? Kazetari modelo berrien aukera: hipertestuaren eta komunikazio multimediararen teoria kazetaritzari zuzenduta.

Kazetari prozesuen digitalizazioa: eguneroko kazetari lanean ikusten diren aldaketak.

Gaur egun interneten dauden kazetari webguneen analisia. Gaur egungo egoeraren nondik norako azalpena, zerbitzu hauen eta ikasleek landu dituztenen arteko konparaketa, lanean agertu diren arazoaren analisia.

Uztail eta abuztuko gaien tratamendua oso ezberdina denez bi ordutegi landu ditugu.

i.- Uztaileko ordutegia

08:00-09:00= Irakasle eta atal bakoitzeko ordezkarien arteko bilera, albisteen aukeraketa eta lan plana zehazteko

09:15-11:00= Informazio eta iturrien bilaketa.

11:00-12:30= Albisteen elaborazioa eta ikus-entzunezko informazioaren antolaketa teknikoa.

13:00= Idatzizko eta ikus-entzunezko informazioa sarean jarri (eskegi).

ii.- Abuztuko ordutegia

Astlehena. Irakasle eta atal bakoitzeko ordezkarien arteko bilera albisteen aukeraketa eta lan plana zehazteko.

Asteartea. Informazio eta iturrien bilaketa.

Asteazkena eta osteguna. Albisteen elaborazioa.

Ostirala. Idatzizko eta ikus-entzunezko informazioa sarean jarri (eskegi).

6.- Lan taldeen banaketa

Proiektu hau astero txandakatuko diren lau taldek parte hartzeko prestatua dago. Talde bakoitzak bost ikasle izango ditu eta astero atal konkretu bat landuko du: Soinu informazioaren tratamendua, ikus-entzunezko informazioaren trataera, informazio hipertestualaren tratamendua, eta koordinazio eta laguntza teknikoak. Talde bakoitzak irakasle baten laguntza izango luke atal bakoitzean.

	1. Taldea	2. Taldea	3. Taldea	4. Taldea
1. Astea	Informazio testuala	Soinu informazioa	Ikus-entzunezko informazioa	Koordinazio eta laguntza teknikoak
2. Astea	Koordinazio eta laguntza teknikoak	Informazio testuala	Soinu informazioa	Ikus-entzunezko informazioa
3. Astea	Ikus-entzunezko informazioa	Koordinazio eta laguntza teknikoak	Informazio testuala	Soinu informazioa
4. Astea	Soinu informazioa	Ikus-entzunezko informazioa	Koordinazio eta laguntza teknikoak	Informazio testuala

Talde bakoitzaren betebeharrak eta baliabideak hauek izango dira:

i.- Informazio testuala: irudi estatiko eta testuaren prestaketa bereganatuko du. Horretarako ordenagailu gela bat izango du. Bertan nabigatzaileak, testu tratamendurako (*Microsoft Office*), web orrialdeen ediziorako (*Macromedia Dreamweaver*) eta irudien tratamendurako (*Adobe Photoshop*) programak izango dituzte.

ii.- Soinu informazioa: Grabaketa eta soinu albisteak landu beharko dituzte. Ordenagailu gelaz gain, mintzategiak eta edizio gelak izango dituzte. Gela hauetan nahasketa mahaiak, mota ezberdinetako soinu iturriak eta muntaiarako ordenagailu programa bereziak daudelarik.

iii.- Ikus-entzutezko informazioa: Ordenagailu gela, bideo kamerak, *plato* bat, eta edizio gela digital bat izango dute. Hemen ere ikus-entzunezko ediziorako programa bereziak erabiliko dituzte (*Avid* eta abar)

iv.- Koordinazioa eta laguntza teknikoa: Talde honen betebeharrak bi arlo nagusitan banatzen dira.

Alde batetik, beste taldeen produkzio prozesuaren ardura izango dute (ordutegia betetzea batez ere), eta bere lagunek landuko duten informazioa osagarria izan dadila ziurtatuko dute, gero lan guztiak batu egin behar baitira Interneten informazio zerbitzu bakar bat sortuz.

Bestetik, zerbitzari bezala erabiliko den ordenagailuaren mantenimendua izango dute bere gain eta informazio infografikoa eta multimedia (*flash*) prestatu beharko dute (behar denean bakarrik, noski).

Talde guztiek irakasle baten laguntza izango duten bitartean, talde honek bi maisurekin egingo du lan.

Proiektu honen zailtasuna handia dela badakigu, aldagai asko ditu eta:

a.- Medioaren aldetik: Gure nahia Internetek gaur egun euskal kazetaritzarako eskaintzen dituen baliabide guztiak ustiatzea da. Beraz, printzipioz ez dugu medio bakar bat ere gaitzetsi nahi: testua, hipertestua, irudi estatikoak eta argazkiak, soinua, bideoa, infografikoak, animazio multimedia...

b.- Gaien aldetik: Interneten ezaugarri nagusienetariko bat mugarik eza da. Mugagabea da denboran⁶ (bat-batekotasuna eta iragana medio berean naturalki nahasten direlako), eta mugagabea da espazioan ere (berez globala denez eta barreiapenean dimentsio geografikoa desagerrarazten duenez). Muga ezak barne hartu ezineko proiektu batean

⁶ Interneten sozializazio prozesuak gizarte honetan denborarekiko ikuskera berezi hau gauza naturalizat hartzea darama non oraina eta iragana nahastu egiten dira oharkabean. "Komunikabide batean medio ezberdinen denboraren nahasketak (...) denborazko *collage* bat sorten du non genero ezberdinen nahasketaz gain, denbora abiapuntu, helmuga eta sekuentzia gabeko ortzemuga lau batean bateratzen da. Multimediaren hipertestuaren denboraren dimentsio ezak gure kulturaren ezaugarri erabakigarri bat bihurtu da". Castells, M. (1997): *La era de la información*, lehen alea, Madrid, Alianza Editorial, 496. orrialdea.

galtzeko arriskua dakarrela badakigu, baina mugak geuk jartzen baditugu, oztopo geografiko edo politiko gabe heda daitekeen osoki euskaraz, euskaldunek eta euskaldunentzat egindako kazetari-zerbitzu berri bat aztertzeko aukera paregabe baten aurrean gaudela onartu behar dugu.

Apustu hau unibertsitatearen esku dagoenez, egun komunikabideek duten muga ekonomikoak ez du lan hau oztopatzen (dirua jokoan ez dagoenez, proiektu honek dakarren arriskua har daiteke), eta gizarteak unibertsitateari eskatzen dizkion funtzioen parte da; hots, berrikuntza, ikerkuntza eta prestakuntza teoriko eta praktikoa.

